

پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل

شادی ذوالفقاری^{۱*}

چکیده

هدف این پژوهش پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل بود. مطالعه حاضر مقطعی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش زنان متأهل مراجعه‌کننده به سرای محلات شهر تهران در فصل‌های بهار و تابستان سال ۱۳۹۸ بودند. نمونه پژوهش ۱۸۰ نفر بودند که با روش تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. داده‌ها با پرسشنامه‌های دلزدگی زناشویی (پاینز، ۱۹۹۶)، حمایت اجتماعی ادراک‌شده (زیمت و همکاران، ۱۹۸۸) و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی (یانگ، ۱۹۹۸) جمع‌آوری و با روش‌های ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه در نرم‌افزار SPSS-۱۸ تحلیل شدند. یافته‌ها نشان داد که حمایت خانواده، دوستان و دیگران با دلزدگی زناشویی زنان متأهل رابطه معنادار منفی و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با دلزدگی زناشویی آنان رابطه معنادار مثبت داشت. همچنین متغیرهای حمایت خانواده، دوستان و دیگران و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی به طور معناداری توانستند ۴۶ درصد از تغییرات دلزدگی زناشویی زنان متأهل را پیش‌بینی نمایند ($P > 0/05$). با توجه به نتایج توصیه می‌گردد که با آموزش‌های لازم برای کاهش دلزدگی زناشویی زنان متأهل میزان حمایت اجتماعی ادراک‌شده در آنان افزایش و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در آنها کاهش یابد.

واژه‌های کلیدی: حمایت اجتماعی ادراک‌شده، دلزدگی زناشویی، زنان متأهل، شبکه‌های مجازی

۱. کارشناس ارشد روانسنجی، گروه سنجش و اندازه‌گیری، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (نویسنده مسئول) shadizolfaghari7@gmail.com

مقدمه

خانواده به‌عنوان اولین نهاد اجتماعی پایه شکل‌گیری شخصیت انسان است و سلامت جامعه در گرو سلامت خانواده می‌باشد. پس خانواده مهم‌ترین و اساسی‌ترین پایه برای ایجاد جامعه‌ای سالم است (لی و جی^۱، ۲۰۱۸). افراد زندگی زناشویی خود را با نگرش‌ها و احساس‌های مثبت آغاز می‌کنند، اما به تدریج هنگامی که درمی‌یابند رفتار همسرشان آن‌طور نیست که انتظارش را داشتند، احساس‌های منفی در رابطه آنها پدید می‌آید (وی، جی، لی و ژانگ^۲، ۲۰۱۷). دلزدگی زناشویی^۳ فقدان تدریجی دلبستگی عاطفی است که کاهش توجه به همسر، بیگانگی عاطفی و افزایش احساس دلسردی و بی‌تفاوتی نسبت به همسر را شامل می‌شود. به عبارت دیگر، دلزدگی زناشویی از پافتادن جسمی، روانی و عاطفی ناشی از عدم تناسب بین توقعات و واقعیت است (گائو و ژانگ^۴، ۲۰۱۹). دلزدگی زناشویی به همسران اجازه نمی‌دهد تا از تعارضات اجتناب نمایند و یا به شیوه‌ای مناسب آنها را حل کنند؛ به طوری که هر دو از ازدواج و رابطه با یکدیگر احساس ناراضی‌ت می‌کنند (پورتو، کامیرو، واسکانسیلاس، ناسیمنتو و لیل^۵، ۲۰۱۴).

یکی از عوامل مرتبط با دلزدگی زناشویی، حمایت اجتماعی ادراک‌شده^۶ است (محمدی، باقری و عسگری‌زاده، ۲۰۱۸). حمایت اجتماعی مفهومی چندبعدی است که به اشکال و طرق مختلفی تعریف شده است. برخی از پژوهشگران حمایت اجتماعی را میزان برخورداری از محبت، همراهی، مراقبت، احترام، توجه و کمک دریافت‌شده توسط فرد از سوی افراد یا گروه‌های دیگر نظیر خانواده، دوستان و دیگران تعریف کردند (هیانگ، وانگ، لی و ان^۷، ۲۰۱۹). حمایت اجتماعی ادراک‌شده به ادراک افراد از میزان حمایت ارائه‌شده از طریق شبکه‌های اجتماعی اشاره دارد. درک حمایت از دریافت آن مهم‌تر است. به عبارت دیگر، درک و نگرش فرد نسبت به حمایت دریافت‌شده مهم‌تر از میزان حمایت ارائه‌شده به شخص می‌باشد (ایوانز، استیل و دی‌لیلو^۸، ۲۰۱۳). کاهش حمایت اجتماعی با افزایش احساس تنهایی و ناامیدی، کاهش کیفیت زندگی و افزایش نشانه‌های افسردگی و افکار خودکشی همراه است (ویلسون، ویس و شوک^۹، ۲۰۲۰). نتایج پژوهش‌های حاکی از رابطه معنادار منفی بین حمایت اجتماعی ادراک‌شده و دلزدگی زناشویی می‌باشند (پورافقی، ۱۳۹۵؛ قمری، رضاخانی و ملالو، ۱۳۹۳؛ یانگ، لیو، ژانگ و دوان^{۱۰}، ۲۰۱۷) و محمدی و همکاران، ۲۰۱۸). برای مثال داساربنندی و همکاران (۱۳۹۶) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین مکانیسم طلب حمایت اجتماعی با دلزدگی زناشویی رابطه معناداری وجود داشت. در پژوهشی دیگر قمری و همکاران (۱۳۹۳) گزارش کردند که حمایت اجتماعی و هر سه بعد خانواده، دوستان و دیگران با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار داشتند. علاوه بر آن، یانگ و همکاران (۲۰۱۷) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین حمایت اجتماعی گزارش‌شده با فرسودگی رابطه معنادار منفی وجود داشت. در پژوهشی دیگر نی و همکاران (۲۰۱۵) گزارش کردند که بین حمایت اجتماعی گزارش‌شده با فرسودگی رابطه معنادار منفی وجود داشت.

1. Lee & Ji
2. Wei, Ji, Li & Zhang
3. marital burnout
4. Guo & Zheng
5. Porto, Carneiro, Vasconcelos, Nascimento & Leal
6. perceived social support
7. Huang, Wang, Li & An
8. Evans, Steel & DiLillo
9. Wilson, Weiss & Shook
10. Yang, Liu, Liu, Zhang & Duan

یکی دیگر از عوامل مرتبط با دلزدگی زناشویی، استفاده از شبکه‌های مجازی^۱ است (عباسی، ۲۰۱۹). امروزه یکی از فناوری‌های نوین، گسترش شبکه‌های مجازی است و در چند دهه اخیر میلیاردها نفر با استفاده خلاقانه از رسانه‌های مجازی و با اتصال به شبکه‌ای جهان‌گستر زندگی خود را تغییر دادند (ژانگ، جوشی، ریلی و رایت^۲، ۲۰۱۹). شبکه‌های مجازی نوعی از وبسایت‌های اینترنتی هستند که افراد، گروه‌ها و سازمان‌ها در آنها پیرامون یک یا چند ویژگی مشترک گرد هم می‌آیند و اطلاعات، مطالبی و محتواهای خود را با یکدیگر به اشتراک می‌گذارند (میلو، سرگنتو و کاراپینها^۳، ۲۰۱۶). با ورود تکنولوژی و وسایل ارتباط جمعی در خانواده‌ها، ارزش‌های اجتماعی خانواده‌ها تحت تاثیر قرار گرفته و موجب شده تا شاهد تغییراتی در رفتار و گفتار نسل جوان باشیم. این شبکه‌ها علاوه بر نقاط قوت دارای نقاط ضعفی هم هستند. برای مثال این وسایل فواصل را برای ارتباط جمعی ناپدید می‌سازند، اما جدایی بین انسان‌ها را نیز شفاف‌تر می‌کنند (رضایی و پورجلی، ۱۳۹۷). همچنین استفاده مفرط از شبکه‌های مجازی رشد چشمگیری داشته و اثرات استفاده طولانی‌مدت آن نادیده گرفته شده است. استفاده از این شبکه‌ها در ایران به سرعت تبدیل به نوعی اعتیاد میان بسیاری افراد شده و برخی از آسیب‌های اجتماعی را تشدید کرده است (فرقانی و مهاجری، ۱۳۹۷). نتایج پژوهش‌های حاکی از رابطه معنادار مثبت بین استفاده از شبکه‌های مجازی و دلزدگی زناشویی می‌باشند (درتاج، رجیبیان دهن‌زیره، فتح‌اللهی و درتاج، ۱۳۹۷؛ غلامزاده بافقی و جمالی بافقی، ۱۳۹۷؛ عباسی، ۲۰۱۹ و والنزوللا، هالپرن و کاتز^۴، ۲۰۱۴). برای مثال درتاج و همکاران (۱۳۹۷) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با احساس تنهایی و خیانت زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. در پژوهشی دیگر غلامزاده بافقی و جمالی بافقی (۱۳۹۷) گزارش کردند که عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی در بلندمدت باعث کاهش رضایت زناشویی می‌شود. علاوه بر آن، عباسی (۲۰۱۹) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسید که اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی باعث تاثیر منفی بر روابط زناشویی می‌گذارد. در پژوهشی دیگر والنزوللا و همکاران (۲۰۱۴) گزارش کردند که استفاده مفرط از شبکه‌های اجتماعی بر بهزیستی زناشویی تاثیر منفی و بر طلاق تاثیر مثبت داشت.

با اینکه پژوهش‌های بسیاری به بررسی روابط متغیرهای مختلف با دلزدگی زناشویی پرداختند، اما پژوهش‌های داخلی و خارجی اندکی با هدف بررسی رابطه حمایت اجتماعی و استفاده از شبکه‌های مجازی با دلزدگی زناشویی انجام شدند. همچنین امروزه با توجه به رشد تکنولوژی زنان متأهل بسیاری مدت زمان زیادی را صرف شبکه‌های اجتماعی می‌کنند که این امر از یک طرف باعث افزایش آگاهی آنان و به اشتراک گذاشتن دانش می‌شود و از سوی دیگر می‌تواند در روابط زناشویی آنها خدشه وارد کند. علاوه بر آن یکی از نارسائی‌های پژوهش‌های قبلی توجه اندک به استفاده از شبکه‌های مجازی و عدم توجه به نقش همزمان حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی است. در نتیجه، با توجه به مباحث مطرح شده و اهمیت بررسی عوامل مرتبط با دلزدگی زناشویی و جلوگیری از کاهش فروپاشی خانواده‌ها، این پژوهش با هدف پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل انجام شد. بنابراین، پژوهش به دنبال پاسخگویی به این سوال است که آیا دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل قابل پیش‌بینی است؟ در نتیجه، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر هستند.

1. use of virtual network
2. Zhang, Joshi, Riley & Wright
3. Melo, Sargento & Carapinha
4. Valenzuela, Halpern & Katz

حمایت اجتماعی ادراک‌شده با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل رابطه معنادار دارد. میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل رابطه معنادار دارد. دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل قابل پیش‌بینی است.

روش پژوهش

مطالعه حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش اجرا مقطعی از نوع همبستگی بود. جامعه پژوهش زنان متأهل مراجعه‌کننده به سرای محلات شهر تهران در فصل‌های بهار و تابستان سال ۱۳۹۸ بودند. نمونه پژوهش ۱۸۰ نفر بودند که با روش تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. برای این منظور از مناطق شهر تهران دو منطقه ۲ و ۶ به روش تصادفی ساده انتخاب و از هر منطقه ۳ سرای محله و از هر سرای محله ۳۰ زن متأهل به روش تصادفی انتخاب شدند؛ به طوری که در مجموع حجم نمونه ۱۸۰ نفر شد.

ملاک‌های ورود به مطالعه شامل متأهل بودن، داشتن حداقل تحصیلات دیپلم، سن ۶۰-۲۰ سال و عدم رخداد‌های تنش‌زا مانند طلاق و مرگ در نزدیکان در سه ماه گذشته و ملاک‌های خروج از مطالعه شامل انصراف از تکمیل کردن پرسشنامه‌ها و تکمیل پرسشنامه‌ها به صورت نامناسب بودند. روند اجرای پژوهش به این صورت بود که پس از انتخاب نمونه‌ها با توجه به روش نمونه‌گیری و ملاک‌های ورود به مطالعه، برای آنان رعایت نکات اخلاقی، هدف، اهمیت و ضرورت پژوهش بیان و سپس رضایت‌نامه شرکت در پژوهش توسط آنها امضا شد و در نهایت از آنان خواسته شد تا با نهایت دقت و صحت به پرسشنامه‌ها پاسخ دهند. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای زیر استفاده شد.

پرسشنامه دلزدگی زناشویی^۱: پرسشنامه مذکور توسط پاینز^۲ در سال ۱۹۹۶ ساخته شد. این ابزار دارای ۲۱ گویه است که با استفاده از مقیاس هفت درجه‌ای لیکرت (۱=هرگز تا ۷=همیشه) نمره‌گذاری می‌شوند. نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها بدست می‌آید، لذا دامنه نمرات بین ۲۱ تا ۱۴۷ و نمره بالاتر نشان‌دهنده دلزدگی زناشویی بیشتر می‌باشد (به نقل از پاینز، نیل، هامر و ایسکسون^۳، ۲۰۱۱). پاینز و نانز^۴ (۲۰۰۳) روایی و اگرایی ابزار را با ویژگی‌های ارتباطی مثبت مانند نظر مثبت در مورد ارتباط، کیفیت مکالمه، احساس امنیت، خودشکوفایی و احساس هدفمندی تایید و پایایی آن را در پژوهش‌های مختلف با روش آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷۶ گزارش کردند. همچنین ضرغام حاجبی و پرنیان (۱۳۹۷) پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش کردند. در مطالعه حاضر پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۵ بدست آمد.

پرسشنامه حمایت اجتماعی ادراک‌شده^۵: پرسشنامه مذکور توسط زیمت، داهلم، زیمت و فارلی^۶ در سال ۱۹۸۸ ساخته شد. این ابزار دارای ۱۲ گویه و ۳ بعد خانواده، دوستان و دیگران (هر بعد ۴ گویه) است که با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (۱=کاملاً مخالفم تا ۵=کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شوند. نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها بدست می‌آید، لذا دامنه نمرات کل ابزار ۱۲ تا ۶۰ و هر بعد ۴ تا ۲۰ و نمره بالاتر نشان‌دهنده حمایت اجتماعی ادراک‌شده بیشتر می‌باشد. زیمت و همکاران (۱۹۸۸) روایی صوری و محتوایی ابزار را تایید و پایایی را با روش آلفای کرونباخ برای کل ابزار ۰/۹۲ و برای ابعاد خانواده، دوستان و

1. marital burnout questionnaire
2. Pines
3. Pines, Neal, Hammer & Icekson
4. Pines & Nunes
5. perceived social support questionnaire
6. Zimet, Dahlem, Zimet & Farley

دیگران به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۸۵ و ۰/۹۰ گزارش کردند. همچنین سلیمی، جوکار و نیک‌پور (۱۳۸۸) پایایی ابزار را با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ گزارش کردند (به نقل از نیازآذری، عبداللهی، سیفی، امین‌الشریعه و بهادری جهرمی، ۱۳۹۶). علاوه بر آن احمدی، عابدی پریجا، حبیبی، صادقی و مداحی (۱۳۹۵) پایایی ابعاد خانواده، دوستان و دیگران را با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۸۶ و ۰/۸۲ گزارش کردند. در مطالعه حاضر پایایی کل و ابعاد مذکور با روش آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۸۳، ۰/۸۵ و ۰/۸۴ بدست آمد.

پرسشنامه استفاده از شبکه‌های مجازی^۱: برای اندازه‌گیری میزان استفاده از شبکه‌های مجازی از پرسشنامه اعتیاد به اینترنت یانگ^۲ (۱۹۹۶) استفاده شد. این ابزار دارای ۲۰ گویه است که با استفاده از مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (۱=کاملاً مخالفم تا ۵=کاملاً موافقم) نمره‌گذاری می‌شوند. نمره ابزار با مجموع نمره گویه‌ها بدست می‌آید، لذا دامنه نمرات بین ۲۰ تا ۱۰۰ و نمره بالاتر نشان‌دهنده اعتیاد به اینترنت بیشتر یا استفاده نامناسب‌تر از شبکه‌های مجازی می‌باشد. یانگ (۱۹۹۶) روایی افتراقی ابزار را تایید و پایایی آن را با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش کرد. همچنین علوی، اسلامی، مرآئی، نجفی، جنتی‌فرد و رضاپور (۱۳۸۹) روایی همگرا و محتوایی ابزار را تایید و پایایی آن را با روش‌های آلفای کرونباخ ۰/۸۸، تنصیف ۰/۷۲ و بازآزمایی ۰/۸۲ گزارش کردند. در مطالعه حاضر پایایی با روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ بدست آمد.

داده‌های حاصل از اجرای پرسشنامه‌ها پس از ورود به نرم‌افزار SPSS-۱۸ در سطح کوچک‌تر از ۰/۰۵ با روش‌های ضرایب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه تحلیل شدند.

یافته‌های پژوهش

آزمودنی‌های ۱۸۰ زن متأهل بودند که فراوانی و درصد فراوانی ویژگی‌های دموگرافیک آنها به تفکیک تحصیلات، تعداد فرزندان و دامنه سنی در جدول ۱ ارائه شد.

جدول ۱. فراوانی و درصد فراوانی ویژگی‌های دموگرافیک زنان متأهل

متغیرها	سطوح	فراوانی	درصد فراوانی
تحصیلات	دیپلم	۵۹	۳۲/۷۸
	کاردانی	۳۶	۲۰
	کارشناسی	۷۳	۴۰/۵۵
تعداد فرزند	کارشناسی ارشد	۱۲	۶/۶۷
	بدون فرزند	۳۱	۱۷/۲۲
	یک فرزند	۴۴	۲۴/۴۴
	دو فرزند	۹۳	۵۱/۶۷
دامنه سنی	سه فرزند	۱۲	۶/۶۷
	۲۱-۳۰ سال	۲۴	۱۳/۳۳
	۳۱-۴۰ سال	۸۳	۴۶/۱۱
	۴۱-۵۰ سال	۵۶	۳۱/۱۱
	۵۱-۶۰ سال	۱۷	۹/۴۴

1. use of virtual network questionnaire

2. Young

با توجه به نتایج جدول ۱، بیشتر زنان متأهل دارای تحصیلات کارشناسی (۷۳ نفر معادل ۴۰/۵۵ درصد)، دارای دو فرزند (۹۳ نفر معادل ۵۱/۶۷ درصد) و سن ۳۱-۴۰ سال (۸۳ نفر معادل ۴۶/۱۱ درصد) بودند. میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش در زنان متأهل در جدول ۲ ارائه شد.

جدول ۲. میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی پیرسون متغیرهای پژوهش در زنان متأهل

متغیرها	میانگین	انحراف استاندارد	۱	۲	۳	۴
۱. استفاده از شبکه‌های مجازی	۶۷/۳۹	۸/۲۴				
۲. حمایت خانواده	۱۳/۵۱	۳/۷۸	-۰/۲۲**			
۳. حمایت دوستان	۱۲/۷۷	۳/۵۵	۰/۱۷*	۰/۳۵**		
۴. حمایت دیگران	۱۱/۵۲	۳/۳۶	۰/۱۱	۰/۴۳**	۰/۳۱**	
۵. دلزدگی زناشویی	۶۹/۳۷	۸/۱۹	۰/۴۸**	-۰/۳۴**	-۰/۲۹**	-۰/۳۶**

۰/۰۵>p*، ۰/۰۱>p**

با توجه به نتایج جدول ۲، حمایت خانواده ($r=-0/34$)، دوستان ($r=-0/29$) و دیگران ($r=-0/36$) با دلزدگی زناشویی زنان متأهل رابطه معنادار منفی و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی ($r=0/48$) با دلزدگی زناشویی آنان رابطه معنادار مثبت دارند ($P>0/01$).

با توجه به نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف فرض نرمال بودن همه متغیرهای پژوهش تایید شد ($P<0/05$). همچنین مقدار عامل تورم واریانس متغیرهای پیش‌بین در دامنه ۱/۲۴ تا ۱/۸۳ قرار داشت، لذا فرض هم‌خطی چندگانه به دلیل پایین‌تر بودن از مقدار ۱۰ رد می‌شود. علاوه بر آن مقدار دوربین-واتسون برای متغیر ملاک برابر با ۱/۸۶ بود، لذا فرض همبستگی پسماندها به دلیل قراردادن در دامنه ۱/۵ تا ۲/۵ رد می‌شود. در نتیجه شرایط استفاده از روش تحلیل رگرسیون چندگانه وجود دارد. نتایج رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل در جدول ۳ و ۴ ارائه شد.

جدول ۳. خلاصه رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی دلزدگی زناشویی در زنان متأهل

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	R	R ²	F	P-value
رگرسیون	۱۰۸۰/۵۶	۴	۲۷۰/۱۸	۰/۶۸	۰/۴۶	۲۲/۱۶	۰/۰۰۱
باقی مانده	۲۱۳۳/۳۱	۱۷۵	۱۲/۱۹				
کل	۳۲۱۳/۸۷	۱۷۹					

جدول ۴. ضرایب رگرسیون چندگانه برای پیش‌بینی دلزدگی زناشویی در زنان متأهل

متغیرها	ضرایب غیراستاندارد	ضرایب استاندارد	آماره t	P-value
استفاده از شبکه‌های مجازی	۰/۳۹	۰/۳۱	۳/۷۱	۰/۰۰۱
حمایت خانواده	-۰/۳۵	-۰/۲۹	-۳/۲۰	۰/۰۰۲
حمایت دوستان	-۰/۳۰	-۰/۲۴	-۲/۲۲	۰/۰۱
حمایت دیگران	-۰/۱۸	-۰/۱۳	-۱/۹۹	۰/۰۴

با توجه به نتایج جدول ۳، مدل پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی تایید می‌شود ($F=10/16 > P, 0/001$) و بر اساس آن متغیرهای پیش‌بین توانستند ۴۶ درصد از تغییرات دلزدگی زناشویی در زنان متأهل را پیش‌بینی کنند. با توجه به نتایج جدول ۴، استفاده از شبکه مجازی بر دلزدگی زناشویی تاثیر مستقیم و حمایت خانواده، دوستان و دیگران بر دلزدگی زناشویی تاثیر معکوس دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به نقش و اهمیت استفاده از شبکه‌های مجازی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در زندگی زناشویی، این پژوهش با هدف پیش‌بینی دلزدگی زناشویی بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل انجام شد.

یافته‌های جدول ۲ نشان داد که حمایت خانواده، دوستان و دیگران با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل رابطه معنادار منفی داشتند. این یافته با یافته پژوهش‌های پورافقی (۱۳۹۵)، قمری و همکاران (۱۳۹۳)، یانگ و همکاران (۲۰۱۷) و محمدی و همکاران (۲۰۱۸) همسو بود. برای مثال قمری و همکاران (۱۳۹۳) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که ابعاد حمایت اجتماعی یعنی حمایت خانواده، دوستان و دیگران با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار داشتند. در پژوهشی دیگر محمدی و همکاران (۲۰۱۸) گزارش کردند که فرسودگی زناشویی و حمایت اجتماعی رابطه منفی و معنادار داشتند. در تبیین این یافته بر مبنای نظر قمری و همکاران (۱۳۹۳) می‌توان گفت که شاید دلیل احتمالی روابط ابعاد حمایت اجتماعی و دلزدگی زناشویی، اهمیت خانواده، دوستان و دیگران در زندگی فرد باشد. به نظر می‌رسد برخورداری از حمایت اجتماعی مطلوب از جانب خانواده، دوستان و دیگران فرد را به سلامت جسمی و بهزیستی روانی هدایت می‌کند و فرد زمان زیادی را با دیگر افراد می‌گذراند. بنابراین می‌توان انتظار داشت که حمایت اجتماعی ادراک‌شده بر وضعیت جسمی، روانی، رضایت از زندگی و جنبه‌های مختلف کیفیت زندگی افراد تاثیر داشته باشد و وجود حمایت اجتماعی باعث کاهش فرسودگی جسمی، روانی و عاطفی گردد. در نتیجه با افزایش حمایت خانواده، دوستان و دیگران میزان دلزدگی زناشویی در زنان متأهل کاهش می‌یابد.

همچنین یافته‌های جدول ۲ نشان داد که میزان استفاده از شبکه‌های مجازی با دلزدگی زناشویی در زنان متأهل رابطه معنادار مثبت داشت. این یافته با یافته پژوهش‌های درتاج و همکاران (۱۳۹۷)، غلامزاده بافقی و جمالی بافقی (۱۳۹۷)، عباسی (۲۰۱۹) و والنزولا و همکاران (۲۰۱۴) همسو بود. برای مثال درتاج و همکاران (۱۳۹۷) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با خیانت زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود داشت. در پژوهشی دیگر

عباسی (۲۰۱۹) گزارش کرد که اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی باعث تاثیر منفی بر روابط زناشویی می‌گذارد. در تبیین این یافته بر مبنای نظر در تاج و همکاران (۱۳۹۷) می‌توان گفت که رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی همانند فیس‌بوک، توئیتر، تلگرام، اینستاگرام و غیره امروزه تبدیل به وسیله ابتدایی ارتباط در اکثر کشورها شده است و افراد ساعات زیادی از روز را در این شبکه‌ها می‌گذرانند. این شبکه‌ها علاوه بر مزایایی که دارد، معایب بی‌شماری را نیز داراست. متأسفانه عدم فرهنگ‌سازی مناسب در مورد استفاده از این شبکه‌ها، آسیب‌های جدی را متوجه افراد به‌ویژه کانون گرم خانواده‌ها کرده است. مهم‌ترین این آسیب‌ها که ضربه بر پیکره جامعه وارد می‌نماید، افزایش آمار طلاق در بین زوجین به دلیل سردی روابط بین آنها و بعضاً روابط فرازناشویی است. کاهش تعاملات زوجین به دلیل گذراندن ساعات زیادی از روز در این شبکه‌ها باعث سردی روابط بین آنان و عدم توجه به نیازهای یکدیگر شده و تنش‌های عاطفی و جنسی بین آنان را دامن می‌زند. در نتیجه عوامل فوق باعث می‌شوند که با افزایش میزان استفاده از شبکه‌های مجازی میزان دلزدگی زناشویی افزایش یابد.

علاوه بر آن یافته‌های جدول ۳ نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک‌شده و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی نقش معناداری در پیش‌بینی دلزدگی زناشویی در زنان متأهل داشتند. در تبیین توانمندبودن حمایت اجتماعی و شبکه‌های مجازی می‌توان گفت افرادی که در زندگی خود از حمایت و پشتیبانی خانواده، دوستان و دیگران برخوردار هستند (زنان متأهل دارای حمایت اجتماعی) و افرادی که در زندگی کمتر به سایت‌ها و شبکه‌های مجازی سر می‌زنند و زمان کمتری در استفاده از آنها دارند (زنان متأهل دارای استفاده کم از شبکه‌های مجازی) در زندگی زناشویی با مشکلات کمتری مواجه هستند، هنگام بروز مشکلات از همسر، خانواده و یا دیگر افراد برای حل آنها کمک می‌گیرند، معمولاً شادتر می‌باشند و در زندگی خود روابط اجتماعی بهتری دارند و زمان نسبتاً زیادی را به مکالمه با دیگران به‌ویژه همسر خود اختصاص می‌دهند و معمولاً از طریق گفتگو همه مسائل، مشکلات و چالش‌ها را مطرح و با کمک همدیگر آنها را حل می‌نمایند. در نتیجه حمایت اجتماعی بالا و استفاده اندک از شبکه‌های مجازی در زنان متأهل از طریق فرایندهای توضیح داده شده می‌توانند دلزدگی زناشویی را پیش‌بینی نمایند. به طور کلی، بر اساس نتایج توصیه می‌گردد که برای کاهش دلزدگی زناشویی زنان متأهل میزان حمایت اجتماعی ادراک‌شده در آنان افزایش و میزان استفاده از شبکه‌های مجازی در آنها کاهش یابد. پیشنهاد دیگر توجه مشاوران و درمان‌گران خانواده به نقش حمایت اجتماعی و شبکه‌های مجازی در دلزدگی زناشویی می‌باشد که آنان باید خانواده‌ها را در این زمینه آگاه نمایند.

از مهم‌ترین محدودیت‌ها می‌توان به محدود شدن جامعه پژوهش به زنان متأهل مراجعه‌کننده به سرای محلات شهر تهران، استفاده از ابزارهای خودگزارشی برای جمع‌آوری داده‌ها و عدم کنترل متغیرهای مداخله‌گر مثل سن، تحصیلات و رغبت و انگیزه بالای برخی افراد و رغبت و انگیزه پایین برخی دیگر اشاره کرد. با توجه به محدودیت‌ها توصیه می‌گردد که این پژوهش بر روی مردان و یا بر روی مردان و زنان سایر شهرها انجام و نتایج آن با نتایج این مطالعه مقایسه شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی برخی متغیرهای مداخله‌گر از جمله سن و تحصیلات کنترل و از صاحب‌برای جمع‌آوری داده‌ها استفاده شود.

منابع

احمدی، عاطفه؛ عابدی پریجا، حسین؛ حبیبی، مجتبی؛ صادقی، الهه و مداحی، سرورسادات. (۱۳۹۵). رابطه معناداری زندگی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در بین سالمندان ساکن آسایشگاه‌های شهر

- اصفهان. سالمند: مجله سالمندی ایران، ۱۱(۱)، ۱۱۸-۱۲۵.
- پورافقی، فرشاد. (۱۳۹۵). نقش سبک‌های دلبستگی، درک اجتماعی و روابط خانوادگی در پیش‌بینی رضایت زناشویی معلمان جوان. مجله روان‌شناسی مدرسه، ۵(۲)، ۳۸-۲۰.
- درتاج، فریبا؛ رجبیان ده‌زیره، مریم؛ فتح‌اللهی، فیروزه و درتاج، فتنه. (۱۳۹۷). رابطه میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی با احساس تنهایی و خیانت زناشویی در دانشجویان. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۳(۴۷)، ۱۴۰-۱۱۹.
- رضایی، سیده سمانه و پورجبلی، ربابه. (۱۳۹۷). بررسی رابطه میزان ساعات استفاده از شبکه‌های اجتماعی (مجازی) و میزان انسجام اجتماعی خانواده در بین خانواده‌های شهر نقدة. مجله مطالعات جامعه‌شناسی، ۱۰(۳۸)، ۴۲-۲۱.
- ضرغام حاجبی، مجید و پرینان، فاطمه. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش مبتنی بر بخشودگی بر تاب‌آوری و دلزدگی زناشویی بیماران مبتلا به مولتیپل اسکروزیس. مجله روان‌شناسی اجتماعی، ۱۲(۴۷)، ۱-۱۰.
- علوی، سیدسلیمان؛ اسلامی، مهدی؛ مرآئی، محمدرضا؛ نجفی، مصطفی؛ جنتی‌فرد، فرشته و رضاپور، حسین. (۱۳۸۹). ویژگی‌های روان‌سنجی آزمون اعتیاد به اینترنت یانگ. مجله علوم رفتاری، ۴(۳)، ۱۸۹-۱۸۳.
- غلامزاده بافقی، طیبه و جمالی بافقی، طیبه. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین عضویت در شبکه‌های اجتماعی مجازی و رضایت زناشویی در بین دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافق. مجله پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۲، ۱۱۶۵-۱۱۵۱.
- فرقانی، محمدمهدی و مهاجری، ربابه. (۱۳۹۷). رابطه بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی و تغییر در سبک زندگی جوانان. فصلنامه مطالعات رسانه‌های نوین، ۴(۱۳)، ۲۹۲-۲۵۹.
- قمری، محمد؛ رضاخانی، سیمین دخت و ملالو، منیژه. (۱۳۹۳). بررسی دلزدگی زناشویی با حمایت اجتماعی ادراک‌شده و جهت‌گیری زندگی. فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی، ۳(۱۱)، ۶۴-۴۵.
- نیازآذری، مرضیه؛ عبداللهی، معصومه؛ سیفی، رقیه؛ امین‌الشریعه، سحر و بهادری جهرمی، ثمین. (۱۳۹۶). پیش‌بینی سلامت عمومی نوجوانان بر اساس حمایت اجتماعی ادراک‌شده و بلوغ اجتماعی. مجله روان‌شناسی اجتماعی، ۱۲(۴۳)، ۵۵-۶۴.
- Abbasi, I. S. (2019). Social media addiction in romantic relationships: Does user's age influence vulnerability to social media infidelity? *Personality and Individual Differences*, 139, 277-280.
- Evans, S. E., Steel, A. L., & DiLillo, D. (2013). Child maltreatment severity and adult trauma symptoms: Does perceived social support play a buffering role? *Child Abuse & Neglect*, 37(11), 934-943.
- Guo, Q., & Zheng, R. (2019). Assessing oncology nurses' attitudes towards death and the prevalence of burnout: A cross-sectional study. *European Journal of Oncology Nursing*, 42, 69-75.
- Huang, J., Wang, X., Li, W., & An, Y. (2019). The relationship between conscientiousness and posttraumatic stress disorder among young Chinese firefighters: The mediating effect of perceived social support. *Psychiatry Research*, 273, 450-455.
- Lee, E. K., & Ji, E. J. (2018). The moderating role of leader-member exchange in the relationships between emotional labor and burnout in clinical nurses. *Asian Nursing Research*, 12(1), 56-61.
- Melo, M., Sargento, S., & Carapinha, J. (2016). Optimal virtual network migration: A step closer for seamless resource mobility. *Journal of Network and Computer Applications*, 64, 124-136.
- Mohammadi, E., Bagheri, M., & Asgazizadeh, G.H. (2018). The role of perceived social support

- and aspects of personality in the prediction of marital instability: The mediating role of occupational stress. *International Journal of Psychology*, 12(1), 162-185.
- Pines, A. M., Neal, M. B., Hammer, L. B., & Icekson, T. (2011). Job burnout and couple burnout in dual-earner couples in the sandwiched generation. *Social Psychology Quarterly*, 74(4), 361-386.
- Pines, A. M., & Nunes, R. (2003). the relationship between career and couple burnout: implications for career and couple counseling. *Journal of employment counseling*, 40(2), 50-64.
- Porto, G. G., Carneiro, S. C., Vasconcelos, B. C., Nascimento, M. M., & Leal, J. L. F. (2014). Burnout syndrome in oral and maxillofacial surgeons: a critical analysis. *International Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, 43(7), 894-899.
- Valenzuela, S., Halpern, D., & Katz, J. E. (2014). Social network sites, marriage well-being and divorce: Survey and state-level evidence from the United States. *Computers in Human Behavior*, 36, 94-101.
- Wei, R., Ji, H., Li, J., & Zhang, L. (2017). Active intervention can decrease burnout in Ed nurses. *Journal of Emergency Nursing*, 43(2), 145-149.
- Wilson, J. M., Weiss, A., & Shook, N. J. (2020). Mindfulness, self-compassion, and savoring: Factors that explain the relation between perceived social support and well-being. *Personality and Individual Differences*, 152, 1-8.
- Yang, S., Liu, D., Liu, H., Zhang, J., & Duan, Z. (2017). Relationship of work-family conflict, self-reported social support and job satisfaction to burnout syndrome among medical workers in southwest China: A cross-sectional study. *PLOS ONE*, 12(2), 1-12.
- Young, K. S. (1996). Internet addiction: The emergence of a new clinical disorder. *Cyber Psychology & Behavior*, 1(3), 237-244.
- Zhang, C., Joshi, H. P., Riley, G. F., & Wright, S. A. (2019). Towards a virtual network function research agenda: A systematic literature review of VNF design considerations. *Journal of Network and Computer Application*, 146, 1-9.